

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๓

วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ศาลจังหวัดลำปางส่งคำโต้แย้งของ นายนิรันดร์ จิระสันติการ โจทก์ซึ่งเป็นผู้ร้องในคดีแพ่ง หมายเลขดำที่ ๕๖๒/๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง สมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ได้ความว่า

นายนิรันดร์ จิระสันติการ ผู้ร้องเป็นโจทก์ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๕๖๒/๒๕๕๓ ยื่นฟ้อง คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ นายธีรศักดิ์ วรรณสุต ที่ ๒ นายยุวัฒน์ กมลเวชช ที่ ๓ นายโคทม อริยา ที่ ๔ นายสวัสดิ์ โชติพานิช ที่ ๕ และนายจิระ บุญพจนสุนทร ที่ ๖ เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดลำปาง ขอให้เพิกถอนคำสั่งอันมิชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และนายนิรันดร์ได้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตามคำร้องกล่าวว่า จำเลยทั้งหกจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๒ ในวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๓ ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปาง ซึ่งมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาได้ ๓ คน ผู้ร้องได้รับคะแนนเสียงเป็นอันดับที่ ๓ แต่จำเลยทั้งหกไม่รับรองผลการเลือกตั้งให้ และประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่จำนวน ๓๕ เขตเลือกตั้ง ในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๓ รวมทั้งเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปางด้วย ผู้ร้องได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นอันดับที่ ๒ จำเลยทั้งหกได้อาศัยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๓) ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เพิ่มเติมข้อ ๖ ทวิ ในระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง

สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดเกินกว่าหนึ่งครั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจวินิจฉัยโดยใช้คะแนนเสียงเอกฉันท์ให้ถือว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นมิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่อีก” ต่อมา จำเลยทั้งหกไม่รับรองผลการเลือกตั้งของผู้ร้องอีกเป็นครั้งที่ ๒ และประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่จำนวน ๕ เขตเลือกตั้ง ในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ รวมทั้งเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปางด้วย และสั่งตัดสิทธิผู้ร้องมิให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปาง

ผู้ร้องเห็นว่า การที่จำเลยทั้งหก อาศัยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฯ ที่ตราขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๓) ตัดสิทธิการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาของผู้ร้อง เป็นการเพิ่มลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ อันเป็นการใช้อำนาจเสมอรัฐสภา การเพิ่มลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ จะกระทำได้โดยวิถีทางตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๓ เท่านั้น และเห็นว่าเป็นการออกระเบียบโดยมิชอบ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ต้องด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

ประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ คำโต้แย้งของผู้ร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

เกี่ยวกับกรณีตามปัญหา ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒ ไว้แล้วว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้ธนาคารพาณิชย์ ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ เป็นการออกข้อกำหนดโดยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าวมิได้ออก

โดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย และคำวินิจฉัยที่ ๑๔-๑๕/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๓ ว่า คำสั่งนายกรัฐมนตรี และคำสั่งจังหวัด พระนครศรีอยุธยา เป็นคำสั่งของฝ่ายบริหารที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ ฯ ใช้บังคับได้ ภายในขอบเขตที่พระราชบัญญัติดังกล่าวให้อำนาจไว้ เป็นคำสั่งที่ไม่ได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ ไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย

ดังนั้น การที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งมีได้ออกโดยองค์กรผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ ตามที่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๕๒ และที่ ๑๔ - ๑๕/๒๕๕๓ ไว้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่าระเบียบดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ อย่างไร

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยให้ได้ ให้ยกคำร้อง

พลโท จุล อดิเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ